

Cuprins

Abrevieri	13
Prefață	15
I. Generalități asupra excepțiilor procesuale	17
1. Preliminarii	17
2. Excepțiile procesuale, un mijloc pentru soluționarea cu celeritate a procesului civil	18
3. Excepțiile procesuale – reglementarea noțiunii, natura juridică, clasificarea excepțiilor și delimitarea de apărările de fond	19
3.1. Reglementarea noțiunii de „excepție procesuală”	19
3.2. Natura juridică a excepțiilor procesuale	21
3.3. Clasificarea excepțiilor procesuale	25
3.4. Delimitarea excepțiilor procesuale de apărările de fond	31
3.4.1. Deosebiri de ordin general între excepțiile procesuale și apărările de fond	31
3.4.2. Excepțiile procesuale și excepțiile de drept material	35
4. Procedura de soluționare a excepțiilor	39
4.1. Modalitatea de invocare și soluționare în fața instanței de fond	39
4.2. Modalitatea de invocare și soluționare a excepțiilor procesuale în căile de atac	47
4.3. Posibilitatea unirii excepției cu administrarea probelor sau cu fondul cauzei	49
4.4. Ordinea de soluționare a excepțiilor procesuale	51
II. Incidente procesuale care afectează cercetarea în fond a acțiunii civile	63
1. Inadmisibilitățile și finele de neprimire	64
1.1. Noțiunea de „inadmisibilitate”	64
1.2. Noțiunea de „fine de neprimire” în dreptul francez	66

1.3. Sunt lipsurile cererii de chemare în judecată, sesizate în cadrul procedurii de verificare și regularizare a cererii, un fine de neprimire?	70
1.4. Inadmisibilitatea ca excepție procesuală distinctă.....	73
2. Excepția de nulitate a unui act juridic de drept material	77
2.1. Cine poate invoca excepția de nulitate.....	78
2.2. Natura juridică a excepției de nulitate.....	79
2.3. Obiectul excepției de nulitate.....	80
2.4. Termenul de invocare și prescripția.....	80
2.5. Soluția asupra excepției de nulitate și efectele acesteia	83
3. Excepția de nelegalitate	85
3.1. Natura juridică a excepției de nelegalitate și compararea cu alte incidente procesuale	86
3.2. Obiectul excepției de nelegalitate.....	88
3.3. Procedura de judecată a excepției de nelegalitate.....	92
4. Excepția de neconstituționalitate	94
4.1. Condiții de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate.....	96
4.2. Procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate.....	100
5. Cererea de trimitere preliminară la Curtea de Justiție a Uniunii Europene	103
5.1. Generalități	103
5.2. Procedura trimiterii preliminare.....	106
6. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	112
7. Contestația privind tergiversarea procesului	116
7.1. Motivele pentru care se poate formula contestație	116
7.2. Măsurile pe care le poate lua instanța	118
7.3. Criterii de determinare a încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil	119

III. Excepțiile privind condițiile de exercitare a acțiunii

civile	121
1. Acțiunea civilă.....	121
1.1. Conceptul de „acțiune civilă”	121

1.2. Concepția modernă: dreptul la acțiune este distinct de dreptul subiectiv material (substanțial).....	123
1.3. Unicitatea dreptului la acțiune sau dualitatea sa. Dreptul la acțiune în sens material și dreptul la acțiune în sens procesual	125
1.4. Condițiile de exercitare a acțiunii civile.....	129
2. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință	130
2.1. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor fizice	131
2.2. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor juridice	133
2.3. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință	137
3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu	138
3.1. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor fizice	139
3.2. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor juridice	140
3.3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu	142
4. Excepția lipsei calității procesuale	144
4.1. Legitimarea procesuală	144
4.2. Legitimarea procesuală extraordinară	146
4.2.1. Legitimarea procesuală a unor organizații și autorități publice	146
4.2.2. Legitimarea procesuală în acțiunile colective	149
4.2.3. Legitimarea procesuală în unele situații speciale prevăzute de noul Cod civil	151
4.3. Legitimarea procesuală în unele cazuri ce au generat controverse	153
4.3.1. Legitimarea procesuală a statului	153
4.3.2. Legitimarea procesuală a executorilor judecătorești și a Oficiului pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară	158
4.3.3. Legitimarea procesuală a unităților administrativ-teritoriale	159
4.4. Transmisiunea calității procesuale	164
4.4.1. Transmisiunea legală a calității procesuale	164
4.4.2. Transmisiunea convențională a calității procesuale	166
4.5. Condiții de invocare și soluționare a excepției lipsei calității procesuale	170

5. Excepția lipsei de interes.....	171
5.1. Condițiile interesului.....	171
6. Excepții legate de formularea unei pretenții sau afirmarea unui drept.....	176
6.1. Excepția prematurității acțiunii.....	178
6.2. Distincția dintre excepția de prematuritate și excepția neîndeplinirii procedurii prealabile.....	182
6.3. Excepția neîndeplinirii procedurii prealabile.....	184
6.3.1. Procedura medierii în noul Cod de procedură civilă.....	188
6.4. Excepția exercitării cu rea-credință a dreptului la acțiune. Excepția abuzului de drept.....	190
IV. Excepția prescripției dreptului la acțiune.....	199
1. Considerații generale.....	199
2. Dreptul la acțiune – drept autonom sau element al dreptului subiectiv civil?.....	200
3. Natura juridică a prescripției dreptului la acțiune.....	202
4. Termenele de prescripție extinctivă. Modalitate de calcul.....	206
5. Suspendarea și întreruperea termenelor de prescripție.....	212
5.1. Suspendarea termenului de prescripție.....	213
5.2. Întreruperea termenului de prescripție extinctivă.....	217
6. Regimul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune.....	224
6.1. Caracterul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune.....	224
6.2. Persoanele care pot invoca excepția prescripției dreptului la acțiune.....	225
6.3. Termenul până la care se invocă excepția prescripției și actul procedural prin care se invocă.....	226
6.4. Efectele excepției prescripției dreptului la acțiune.....	227
6.5. Regimul juridic al prescripțiilor începute anterior intrării în vigoare a noului Cod civil.....	229
6.5.1. Obligația și posibilitatea instanței de a invoca din oficiu excepția prescripției extinctive și posibilitatea părții de a invoca aceeași excepție în orice stadiu procesual.....	229
6.5.2. Aplicarea unor cazuri de suspendare și întrerupere a termenului de prescripție din noul Cod civil și a prescripțiilor începute înainte de 1 octombrie 2011.....	229

V. Excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită	232
1. Natura juridică a prescripției dreptului de a obține executarea silită	232
2. Regimul juridic al prescripției dreptului de a obține executarea silită	234
2.1. Termenele de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	234
2.2. Dreptul de a obține executarea silită și începerea cursului prescripției.....	235
2.3. Suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	239
2.4. Întreruperea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită	242
3. Excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită	247
3.1. Invocarea prescripției de către sau în fața organului de executare.....	247
3.2. Invocarea prescripției pe calea acțiunii în constatare.....	249
3.3. Invocarea excepției prescripției în cadrul contestației la executare.....	252
VI. Autoritatea de lucru judecat	261
1. Noțiune, natura juridică.....	261
2. „Autoritate de lucru judecat” și „putere de lucru judecat”.....	263
3. Hotărâri care au autoritate de lucru judecat	267
3.1. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor române	267
3.2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor străine.....	280
3.3. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor arbitrale	285
3.4. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor altor organe jurisdicționale.....	287
4. Partea din hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat.....	290
5. Autoritatea de lucru judecat în cadrul aceluiași litigiu.....	295
6. Efectele autorității de lucru judecat.....	304
6.1. Efectul pozitiv.....	305
6.2. Efectul negativ	311
6.2.1. Identitatea de obiect	311

10	Excepțiile procesuale în noul Cod de procedură civilă	
	6.2.2. Identitatea de cauză	313
	6.2.2. Identitatea de părți în aceeași calitate	317
	7. Autoritatea de lucru judecat și forța executorie a hotărârii	320
	8. Excepția autorității de lucru judecat.....	322
	9. Delimitarea autorității de lucru judecat de litispendență	323
VII.	Excepția de litispendență	326
	1. Litispendența internă	327
	1.1. Excepția de litispendență.....	328
	2. Litispendența internațională.....	338
VIII.	Excepția de conexitate	347
	1. Conexitatea internă.....	348
	1.1. Condițiile conexității	348
	1.2. Excepția de conexitate. Caracteristici, modalitate de invocare și soluționare	353
	2. Conexitatea internațională.....	360
IX.	Excepțiile de necompetență	364
	1. Excepția de necompetență generală a instanțelor judecătorești.....	366
	1.1. Competența națională a instanțelor române	366
	1.2. Competența generală internațională a instanțelor române	367
	1.3. Excepția de arbitraj	372
	2. Excepțiile de necompetență jurisdicțională	380
	2.1. Excepția de necompetență de specializare (funcțională) a secțiilor sau completelor de judecată	382
	2.2. Excepția de necompetență materială (<i>ratione materiae</i>)	383
	2.3. Excepția de necompetență teritorială absolută	392
	2.4. Excepția de necompetență teritorială relativă	395
	3. Prorogarea convențională a competenței relative	397
	4. Procedura de judecată a excepțiilor de necompetență	399
	5. Procedura verificării din oficiu a competenței în faza de regularizare a cererii de chemare în judecată	401
X.	Excepția depășirii atribuțiilor puterii judecătorești în raport cu excepția de necompetență	404

XI. Excepția greșitei compunerii sau constituirii a instanței de judecată	410
1. Greșita compunere a instanței.....	411
2. Greșita constituire a instanței	417
XII. Excepția de incompatibilitate	420
1. Incompatibilități generale.....	420
2. Incompatibilități speciale.....	421
3. Excepția de incompatibilitate	429
XIII. Excepția de perimare	432
1. Noțiune și natura juridică a perimării	432
2. Condițiile perimării	434
3. Excepția perimării	440
4. Perimarea instanței.....	445
5. Perimarea executării silite	447
XIV. Nulitatea actelor de procedură	451
1. Considerații generale asupra nulității actelor de procedură	451
2. Clasificarea nulităților în dreptul procesual civil.....	454
3. Teoria actelor de procedură inexistente	463
4. Condițiile de existență a nulității actelor de procedură	466
5. Excepția de nulitate a actelor de procedură	476
5.1. Invocarea nulității pe cale de excepție.....	476
5.2. Modalitatea de soluționare a excepțiilor de nulitate și efectele admiterii acestora.....	483
6. Principalele excepții de nulitate a actelor de procedură	487
6.1. Excepția de nulitate a cererii de chemare în judecată.....	487
6.2. Excepția de nulitate a cererii de apel.....	492
6.3. Excepția de nulitate a cererii de recurs	494
6.4. Excepția de nulitate a procedurii de citare sau de comunicare a actelor procedurale.....	497
7. Procedura anulării cererii de chemare în judecată în faza de regularizare prevăzută de art. 200 NCPC.....	506
7.1. Natura juridică a măsurii	506
7.2. Aprecierea motivelor de nulitate	506
XV. Excepții privind nerespectarea termenelor de drept material sau procesual	512
1. Excepția tardivității acțiunii	514

2. Excepții privind nerespectarea termenelor procedurale	520
2.1. Considerații generale asupra excepțiilor ce sancționează nerespectarea termenelor procedurale	520
2.2. Cazurile și condițiile generale de invocare a excepțiilor privind nerespectarea termenelor procedurale	522
2.3. Invocarea și constatarea excepțiilor privind termenele procedurale	529
2.4. Efectele admiterii excepțiilor privind nerespectarea termenelor de procedură	532
3. Distincțiile dintre decăderea din drepturile procesuale și decăderea aplicabilă termenelor din dreptul substanțial	534
4. Distincțiile dintre decăderea din drepturile procesuale și prescripția dreptului la acțiune	536

XVI. Excepția netimbrării cererii sau a insuficienței

timbrări	538
1. Taxa de timbru – impediment al liberului acces la justiție?	539
2. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru în diferite materii	543
3. Procedura de stabilire și comunicare a taxei de timbru.....	553
4. Excepția netimbrării sau a timbrării insuficiente a cererii	557

XVII. Excepția lipsei calității de reprezentant și excepția lipsei dovezii calității de reprezentant

1. Reprezentarea legală a părților	562
1.1. Reprezentarea legală a persoanelor fizice	563
1.2. Reprezentarea legală a persoanelor juridice.....	566
2. Reprezentarea judiciară	568
3. Reprezentarea convențională.....	569
3.1. Reprezentarea prin mandat <i>ad litem</i> ordinar a persoanelor fizice	570
3.2. Reprezentarea prin avocat	572
3.3. Reprezentarea prin mandat <i>ad litem</i> a persoanelor juridice	574
4. Excepția lipsei calității de reprezentant (a „puterii de a reprezenta”) și excepția lipsei dovezii calității de reprezentant.....	576

Bibliografie	585
---------------------------	-----